

Idéblad

Tryggare och Mänskligare Göteborg vill lyfta fram olika exempel på det trygghetsarbete som pågår i staden. Arbetet genomförs av offentliga och privata aktörer, föreningar, eldsjälar och många andra. Tanken är att inspirera till nya trygghetskapande processer.

TeANter

En av de tre pjäser som ingick i det drogöföbyggande TeANter-projektet var Teater Zenits "Stopp", en interaktiv föreställning där ungdomarna fick möjlighet att avbryta pjäsen och bidra med egna lösningar på konflikter och frågor. På bilden spelas pjäsen för sjundeklassare på Önneredsskolan 2004.

TEATER MOT DROGER BÄTTRE ÄN PROPAGANDA

Mervi Pussila på Göteborgs Stads kulturförvaltning var under 2003 och 2004 samordnare för det drogförebyggande projektet TeANter, där man i stället för skräckpropaganda använde teater som redskap och riktade in sig på de bakomliggande orsakerna till att unga testar droger.

Projektet TeANter arbetade drogförebyggande bland ungdomar – utan att prata om droger. I stället inriktade man sig på värderingar och självbilder, med teater som verktyg.

Hur får man ungdomar att avstå från droger?

Inte genom skräckpropaganda och "knark dödar"-föreläsningar i alla fall.

- Det finns forskning som visar att det inte fungerar att försöka banka in antidrogbudskap. Och att låta före detta narkomaner prata i skolorna kan till och med ge motsatt effekt, eftersom det kan väcka reaktionen "de har ju klarat sig, då kan det väl inte vara så farligt", säger Mervi Pussila, projektledare för barn- och ungdomskultur på Göteborgs Stads kulturförvaltning.

Under perioden 2003–2004 var hon samordnare för TeANter (ANT står för Alkohol-Narkotika-Tobak), ett projekt som omfattade omkring 240 sjundeklassare på tre Göteborgsskolor. Tanken var att arbeta drogförebyggande på ett nytt sätt och i stället för att vifta med pekfig-

rar använda teater som redskap. Man ville också jobba mer långsiktigt genom att rikta in sig på de bakomliggande orsakerna till att unga testar droger – som utanförskap, mobbning och dålig självkänsla.

- Många teatergrupper har ett stort socialt intresse, och den resursen borde tas tillvara mer. Genom att i berättelseform diskutera vad det är att vara människa kan teater också ge nya infallsvinklar. Att använda droger är ju ett symptom, det talar om någonting, och vi ville låta ungdomarna själva se sambanden och ta upp frågorna. Därför ville vi inte ens att lärarna skulle presentera detta som ett projekt om droger, säger Mervi Pussila.

TeANter genomfördes gemensamt av Göteborgs Stads kulturförvaltning, Stadskansliet, Kunskapskällar'n (Göteborgs Stads informationscentrum för alkohol- och narkotikafrågor), Liv & Lust (som ingår i kommungemensamma Centrum för barns och ungdomars hälsa) och Tryggare och Mänskligare Göteborg.

Värderingsövningar

Kulturförvaltningen hörde sig för om vilka teatergrupper i göteborg som var aktuella med pjäser om ungdomsfrågor och intresserade av att medverka i projektet. De tre uppsättningar som kom med var Teater Unos "Nån av alla dom...", som handlade om mobbning, Teater Kurages "I rampljus", om tv-såpor och att vilja synas, och Teater Zenits "Stopp", en interaktiv föreställning där ungdomarna fick möjlighet att avbryta och bidra med egna lösningar på konflikter och frågor. De skolor som deltog var Karl Johansskolan, Påvelundsskolan och Önneredsskolan.

Själva teaterföreställningarna var dock bara en del av TeANter. Eleverna fick även göra värderingsövningar kring frågor som vänskap, självständighet och delaktighet under ledning av dramapedagogen Erika Marklund. Detta inslag blev mycket uppskattat.

- En förklaring till det var att ingen blev utsatt. Övningarna byggde på respekt, att allas åsikter var lika viktiga och att alla var en del av gruppen. Och om man inte kunde svara direkt fick man ta en "time out", något som några av lärarna sedan tog med sig till den övriga undervisningen. Det kom också fram saker under övningarna som

kanske inte hade blivit kända annars, som att ungdomarna kände sig ensamma på kvällarna och hellre ville äta middag med sina föräldrar än att bara få pengar till pizza, berättar Mervi Pussila.

Hon konstaterar också att man under övningarna fick ett kvitto på att man var på rätt spår med projektet när eleverna självmant tog upp frågor som att säga nej till droger.

Erika Marklund utarbetade även andra övningar, som lärarna själva kunde använda i anslutning till pjäserna och som även var tänkta som verktyg för mer fördjupad bearbetning av framtida teaterbesök.

Föräldrainformation

I projektet ingick dessutom mer traditionell drogupplysning som dock inte riktades till eleverna, utan till deras föräldrar. De inbjöds till möten där projektet presenterades, Kunskapskällar'ns informatörer berättade om droger och Erika Marklund redogjorde för vad som kommit fram vid värderingsövningarna.

- Det var också väldigt uppskattat, särskilt som Kunskapskällar'n har så goda kunskaper om drogsituationen i de olika stadsdelarna och kunde informera om hur det ser ut i just deras område.

Under projektets inledning förekom en del gnissel i samverkansmaskineriet, men Mervi Pussila berättar att det försvann när hjulen väl började snurra. Bland annat var allt inte så väl förankrat i alla skolor som man först trott. Mycket av detta löstes dock genom att man utnyttjade stadsdelarnas kultursamordnarens goda kontaktnät.

Det fanns också en viss initial språkförbistring mellan de deltagande förvaltningarna.

- Men det försvann när vi uppmärksammade problemet. Då kunde vi i stället se våra olikheter som en styrka.

Projektets drogförebyggande effekter är givetvis snudd på omöjliga att mäta - hur vet man att de ungdomar som har avstått från droger inte skulle ha gjort det ändå? - men när TeANter projektet avslutades var alla som deltagit mycket nöjda med hur det fungerat.

Dramapedagogen Erika Marklund har dessutom fortsatt att samarbeta med Kunskapskällar'n.

SÅ GJORDE VI

- ▶ Det drogförebyggande projektet TeANTer (ANT står för Alkohol-Narkotika-Tobak) genomfördes under perioden 2003–2004 och omfattade omkring 240 sjundeklassare på Karl Johansskolan, Påvelundsskolan och Önneredsskolan i Göteborg.
- ▶ Tanken var att arbeta drogförebyggande på ett nytt sätt, använda teater som redskap och jobba mer långsiktigt genom att rikta in sig på de bakomliggande orsakerna till att unga testar droger. Tanken var också att låta ungdomarna själva se sambanden och ta upp frågorna och därför ville man inte att lärarna skulle presentera TeANTer som ett projekt om droger.
- ▶ Man ville också ta vara på det stora sociala intresse som finns hos många teatergrupper och teaterformens möjligheter att ge andra infallsvinklar och diskutera problem i berättelseform.
- ▶ Projektet var ett samarbete mellan Göteborgs Stads kulturförvaltning, Stadskansliet, Kunskapskällar'n (Göteborgs Stads informationscentrum för alkohol- och narkotikafrågor), Liv & Lust (som ingår i kommungemensamma Centrum för barns och ungdomars hälsa) och Tryggare och Mänskligare Göteborg.
- ▶ Kulturförvaltningen kontaktade teatergrupper i göteborg och erbjöd dem att ingå i projektet med aktuella pjäser som berörde de frågor man ville ta upp. De uppsättningar som kom att ingå var Teater Unos "Nån av alla dom...", Teater Kurages "I rampljus" och Teater Zenits "Stopp".
- ▶ Förutom teaterföreställningarna höll även dramapedagogen Erika Marklund i värderingsövningar med ungdomarna. Frågor som vänskap, självständighet och delaktighet togs upp under övningarna som betonade vikten av respekt för varandra, att allas åsikter är lika viktiga och att

KONTAKT

- ▶ Mervi Pussila, projektledare vid Göteborgs Stads Kulturförvaltning: 031-61 28 68, mervi.pussila@kultur.goteborg.se
- ▶ Ulla-Carin Moberg, tidigare informatör på Kunskapskällar'n, nu informatör på Social resursförvaltning: 031-367 90 04, ulla-carin.moberg@socialresurs.goteborg.se
- ▶ Nélide Becerra, kulturfrågor, Tryggare och Mänskligare Göteborg: 031-61 20 65, nelida.becerra@stadshuset.goteborg.se

alla är en del av gruppen. Erika Marklund utarbetade också övningar som lärarna själva kunde använda i samband med teaterbesök.

- ▶ I projektet ingick även information om hur man som förälder ska förhålla sig för att barnen inte ska testa droger. Denna presenterades av Kunskapskällar'ns informatörer, som har goda kunskaper om drogsituationen i Göteborgs olika stadsdelar. Vid informationsmötena redogjorde även dramapedagogen Erika Marklund för det som kommit fram vid värderingsövningarna.

▶ Webbadresser:

Göteborgs Stads kulturförvaltning:

www.kultur.goteborg.se

Kunskapskällar'n:

www.kunskapskallarn.goteborg.se

Centrum för barns och ungdomars hälsa:

www.cebuh.goteborg.se

SVÅRIGHETER

- ▶ Det var ibland svårt att förankra projektet ordentligt i skolorna, men stadsdelarnas kultursamordnares stora nätverk fyllde en viktig funktion.
- ▶ Olika kommunala förvaltningar "talar olika språk". Men när man kom förbi det problemet kunde man se att olikheterna var en styrka.

LÄRDOMAR

- ▶ Utnyttja de nätverk som redan finns!
- ▶ Förankra arbetet ordentligt hos lärarna.
- ▶ Det är jätteviktigt att projektet både är väl sammanhållet och långsiktigt, så att det inte bara blir en punktinsats.

TIPS

- ▶ Ta vara på teatergruppernas kompetens och intresse.
- ▶ Var inte rädd för att prata om de problem som dyker upp i samtalen med ungdomarna.